

Buorit ávvudeaddjit – mun buvttan liekkus dearvvuodaid Suoma evankelis-luterálaš girkku Sámi ráddahallangottis!

Hyvä juhlaväki – tuon lämpimät terveiset Suomen evankelis-luterilaisen kirkon Saamelaistyön neuvottelukunnalta!

Saamelaisilla on jo vuosisataiset suhteet kirkkoon, tulihan saamelaisista kristittyjä jo 1600- ja 1700-luvuilla. Kun saamelaisten kulttuurisista perinteistä puhutaan, tahtoo usein unohtua, että kristillisyyden on ollut elävä, lukuisten sukupolvien aikana kehittynyt perinne, johon on ollut vahva tunneside ja johon liittyy syvä yhteys omiin esivanhempiin.

Kirkon ja saamelaisten suhteissa on aikojen kuluessa ollut omat ongelmakohtansa, kun saamelaisten oma kieli ja kulttuuriset arvot ovat jääneet ajoittain jopa näkymättömiksi kirkon toiminnassa. Toisaalta kirkon historiasta erottuu kaikilta ajoilta asenteita, joita nykypäivänä nimitettäisiin ”kulttuurisensitiivisiksi”.

Runsaat sata vuotta sitten esimerkiksi Oulun hiippakunnan piispat Gustaf Johansson ja J. R. Koskimies korostivat saamelaisten oikeuksia sekä Raamatun pohjalta että osana Suomen kansallista kysymystä. Johansson totesi: ”Äidin kieli on Jumalan lahja.” Piispa Koskimies piti pohjoisen seurakunnissa saarnojakin saameksi, mihin utsjokelaiset totesivat, että ”oikein tekee sydämelle hyvää, kun saa kuulla Jumalan sanaa äidinkielellä”.

Uusi vaihe saamelaisten yhdenvertaisuuden edistämiseksi kirkon piirissä on alkanut piispa Samuelin ja piispa Jukan aikana. Siitä hyvänä osoituksena oli piispa Samuelin esittämä anteeksipyyntö saamelaisille vuonna 2012. Jo sitä ennen oli perustettu saamelaistyön sihteerin virka, jota Erva Niittyvuopio on hoitanut menestyksellisesti siitä lähtien. Samoin toimintansa aloitti saamelaisasiain neuvottelukunta, joka on sittemmin pitänyt kiinteää yhteyttä myös pohjoismaiden saamelaisten kirkkoneuvostojen kanssa.

Kirkon saamelaistyön kivijalka on tietysti paikallisella tasolla tapahtuva hengellinen työ, jolle jo vuonna 1945 perustettu saamelaispapin virka Inarissa on luonut hyvän pohjan. Paraikaa meneillään oleva koulutus, jossa kirkon työntekijät saamelaisalueella opiskelevat yhdessä pohjoissaamen kieltä, on erinomainen esimerkki siitä, miten kirkko nykyisin huomioi pienen, mutta erityisen vähemmistönsä kielelliset oikeudet.

Saamen kiel(t)en lisäksi tärkeää on huomioda myös saamelaisten kulttuuriset perinteet niin, että esimerkiksi *luohti* eli pohjoissaamelainen joikuperinne olisi luonteva osa sitä. Samaa sopii toivoa inarinsaamelaisen *livden* ja kolttasaamelaisen *leu'ddin* osalta.

Toivotan tälle työlle mitä parhainta jatkoa! Savan, ahte dát buorre bargu girku bealis sámiid ovdii ain joatkašuvva!

Veli-Pekka Lehtola, professori
Saamelaistyön neuvottelukunnan pj